

[Per Hækkerup.]

fyldelse på som f. eks. prisfaldet på råstoffer, har bevirket et bedre bytteforhold. Men fremgangen er opnået trods det velkendte forhold, at landbrugseksporten har mødt store vanskeligheder. Så meget glædeligere har den imponerende stigning i industrieksporten været, især i betragtning af, at den er gennemført på baggrund af en stagnerende international konjunktur.

Ved sin tiltræden proklamerede regeringen, at langtidspolitikken måtte sigte til at få produktionen i vejret og sikre en stor og stabil beskæftigelse. Efter en mindre tilbagegang i produktion og beskæftigelse i vinteren 1957-58 lykkedes det fra sommeren 1958 at få produktionen til atter at stige. Industriproduktionen har slået alle tidligere rekorder og ligger efter de sidst oplyste tal ca. 6 pct. højere end på samme tidspunkt sidste år og 4 pct. over det tidligere maksimumsår. Tilsvarende er arbejdsløsheden faldet. Ved sidste ugetælling var ledigheden under 20 000 mand eller nede på 2,8 pct. Det vil i praksis sige, at vi har nået fuld beskæftigelse.

Det er givet, at den pengeregighed, der har fulgt med valutaoverskuddet, i væsentlig grad har bidraget til det gode resultat; men underkendes kan det ikke, at den forsigtige finanspolitik har fremkaldt en tillid til stabiliteten i vor økonomi, som utvivlsomt har stimuleret erhvervslivet til investeringer. Det samme gælder den for to år siden gennemførte opmuntring til investeringer igennem de nye afskrivningsregler og loven om skattefri henlæggelser til investeringsfunds. Også på anden måde er opsparringen stimuleret. Såvel i statens egne investeringer som ved støtte til eksporten har det offentlige bidraget til en udvikling henimod fuld beskæftigelse.

Medens det altså i det første af regeringens leveår lykkedes at gennemføre korttidsprogrammet, er langtidsprogrammets første del, en øget produktion og beskæftigelse, realiseret i det andet år. Opgaven fremover på det økonomiske område bliver, kan man sige, at virkeliggøre langtidsprogrammets anden del: at sikre en varig forøgelse af beskæftigelsen. Det er et velkendt forhold, at efterkrigstidens stadig for store gennemsnitlige arbejdsløshed i Danmark er meget ujævnt fordelt. Den svinger med

årstiden, den varierer fra fag til fag, og den er af ulige størrelse de forskellige steder i landet. En varig forøgelse af beskæftigelsen forudsætter, at det lykkes at gennemføre en udjævning af beskæftigelsen.

En udjævning af beskæftigelsen i tid er netop formålet med regeringens beslutning om at strække såvel offentlige arbejder som byggeriet ved at bremse i sommermånederne og give fri, når beskæftigelsen i øvrigt normalt går ned til efteråret. En tilsvarende bestræbelse finder udtryk i de nye regler om vinterbyggeri, der gør det mere fordelagtigt for bygherrerne at sætte et sådant i gang. Den meget store beskæftigelse i disse måneder har allerede fremkaldt bekymrede røster, der advarende taler om overbeskæftigelse og frygter såkaldte sortbørslønninger med deraf følgende omkostnings- og prisstigninger. Som nævnt er beskæftigelsens ujævne fordeling over tid, fag og områder hindrende for en varig fuld beskæftigelse. Hvis en fortsat produktionsstigning skal sikres, må det være opgaven at undgå de flaskehalse i produktionen, der truer, når den almindelige beskæftigelsesgrad når de nuværende højder. Det er netop formålet med nedfrysningen af offentlige arbejder og visse dele af byggeriet. De bekymrede kan heraf se, at regeringen er klar over problemerne.

En udjævning af beskæftigelsen i områder søges tilvejebragt gennem det offentliges egne investeringer og ved dispensationsbestemmelserne fra sommerstoppet for offentlige arbejder. En særlig interesse knytter sig til de muligheder, der ligger i egnsudviklingsloven. Selv om den ikke har så vidt et sigte som den tilsvarende engelske lov, der er gennemført af den konservative regering, har oppositionen ikke kunnet medvirke til lovens gennemførelse. Dens formål er dog ellers det fornuftige at søge tilvejebragt en mere geografiskharmonisk udvikling af erhvervslivet. Erfaringerne har vist, at det ofte er såre vanskeligt at flytte manden til jobbet. Egnsudviklingsloven tilsigter at flytte jobbet til manden og vil dermed bidrage til en geografisk udjævning af beskæftigelsen.

Den faglige beskæftigelsesudjævning er også taget op. En række love tilsigter at fremme uddannelsesformer, hvor der er knaphed på folk. Det gælder såvel den